

الصَّوَارِفُ عَنِ الْحَقِّ

സത്യത്തിൽ നിന്ന് വഴിതെറ്റിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ

ഗ്രന്ഥകാരൻ

ഹമദ് ബ്ൻ ഇബ്റാഹീം അൽ-ഉമ്മാൻ

വിവർത്തനവും അടിക്കുറിപ്പുകളും

അബ്ദുൽ മുഹ്സിൻ അയ്ദീദ്, പൊന്നാനി

5 - ഭയം

അസത്യത്തിനുണ്ടാകുന്ന വിജയവും വ്യാപനവും ദുർബലഹൃദയങ്ങളെ അസത്യത്തിന് മുന്നിൽ തലകുനിക്കാനും, ജീവിതം ശാന്തമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിന് വേണ്ടി അതിന് കീഴൊതുങ്ങാനും പ്രേരിപ്പിക്കുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല. സത്യത്തിൽ നിന്ന് വഴി തെറ്റിക്കുന്ന ഈ പ്രശ്നത്തെ കുറിച്ച് അതിനാലാണ് പണ്ഡിതന്മാർ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചത്.

അബ്ദു റഹ്മാൻ അസ്സഅദി(റ) പറഞ്ഞു : "അസത്യത്തിന് വേണ്ടി (സത്യത്തിന്റെ) ശത്രുക്കൾ നടത്തുന്ന പ്രതിരോധവും, അതിന്റെ ശക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ചതിയിലൂടെയും വഞ്ചനയിലൂടെയും നടത്തുന്ന പരിശ്രമങ്ങളും, സത്യമതം മുറുകെ പിടിച്ചു ജീവിക്കുന്നവർ അതിനെതിരെ പ്രതികരിക്കാതെ, സത്യത്തെ സഹായിക്കാതെ വെറുതെയിരിക്കുന്നതുമാണ് ജനങ്ങളിൽ അധികപേരെയും സത്യത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്നതിൽ നിന്ന് തടഞ്ഞത്." ¹

മുസ(അ) പ്രബോധനം ചെയ്ത സത്യവിശ്വാസത്തിൽ നിന്ന് ഭയം ജനങ്ങളെ തടഞ്ഞതെങ്ങനെയാണെന്ന് നോക്കൂ.

﴿فَمَا ءَمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ

الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾ يونس: ٨٣

"ഫിരഔനും അവരിലുള്ള പ്രധാനികളും മർദ്ദിച്ചേക്കുമോ എന്ന ഭയം കാരണത്താൽ മുസയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനതയിൽ നിന്നുള്ള ചില ചെറുപ്പക്കാരല്ലാതെ മറ്റാരും വിശ്വസിച്ചില്ല. തീർച്ചയായും ഫിരഔൻ ദൂമിയിൽ ഔന്നത്യം നടിക്കുന്നവൻ തന്നെയാകുന്നു. തീർച്ചയായും അവൻ അതിരുകവിഞ്ഞവരുടെ കൂട്ടത്തിൽത്തന്നെയാകുന്നു." (സുറത്തുൽ യൂനുസ്: 83.)

ഇത് കൊണ്ടാണ് ഫിരഔനിന്റെ കുടുംബത്തിൽ പെട്ടവർ തങ്ങളുടെ വിശ്വാസം പുറത്ത് പ്രകടിപ്പിക്കാതെ മറച്ചു വെച്ചത്.

﴿وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّن آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَن يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِن رَبِّكُمْ وَإِن

يَكُ كَذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِن يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾

غافر: ٢٨

അല്ലാഹു പറഞ്ഞു : "ഫിരഔന്റെ ആൾക്കാരിൽപ്പെട്ട - തന്റെ വിശ്വാസം മറച്ചു വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന - ഒരു വിശ്വാസിയായ മനുഷ്യൻ പറഞ്ഞു: എന്റെ രക്ഷിതാവ് അല്ലാഹുവാണ് എന്ന് പറയുന്നതിനാൽ നിങ്ങൾ ഒരു മനുഷ്യനെ കൊല്ലുകയോ? അദ്ദേഹം നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവികൽ നിന്നുള്ള വ്യക്തമായ തെളിവുകൾ കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം കള്ളം പറയുന്നവനാണെങ്കിൽ കള്ളം പറയുന്നതിന്റെ ദോഷം അദ്ദേഹത്തിന് തന്നെയാണ്. അദ്ദേഹം സത്യം പറയുന്നവനാണെങ്കിലോ അദ്ദേഹം നിങ്ങൾക്ക് താക്കീത് നൽകുന്ന ചില കാര്യങ്ങൾ

¹ തയ്സിറുല്ലതീഫിൽ മന്നാൻ ഫീ ഖുലാസതി തഹ്സീരിൽ ഖുർആൻ: 669.

(ശിക്ഷകൾ) നിങ്ങളെ ബാധിക്കുകയും ചെയ്യും. അതിക്രമകാരിയും വ്യാജവാദിയുമായിട്ടുള്ള ഒരാളെയും അല്ലാഹു നേർവഴിയിലാക്കുകയില്ല; തീർച്ച." (സൂറത്തുൽ ഗാഫിർ: 28.)

ഫിർഔനിനെ അല്ലാഹു കടലിൽ മുക്കിക്കൊല്ലുകയും, 'ദയം' എന്ന ഈ കാരണം നീങ്ങുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ജനങ്ങൾ കുട്ടംകുട്ടമായി സത്യം സ്വീകരിക്കുകയും, മുസ(അ)യുടെ അനുയായികൾ വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തത് ശ്രദ്ധിക്കുക.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عُرِضَتْ عَلَيَّ الْأُمَمُ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ وَالنَّبِيَّانِ يَمُرُّونَ مَعَهُمُ الرَّهْطُ، وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ، حَتَّى رُفِعَ لِي سَوَادٌ عَظِيمٌ، قُلْتُ: مَا هَذَا؟ أُمَّتِي هَذِهِ؟ قِيلَ: بَلْ هَذَا مُوسَى وَقَوْمُهُ»

നബി ﷺ പറയുകയുണ്ടായി: "(മുൻകഴിഞ്ഞ പ്രവാചകന്മാരുടെ) സമുദായങ്ങളെ എനിക്ക് കാണിക്കപ്പെട്ടു. അപ്പോഴതാ ഒരു നബി, അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടു പേർ ഒരു ചെറിയ സംഘം (അനുയായികളുമായി) നടന്നു പോകുന്നു. മറ്റൊരു നബി; അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം ഒരനുയായി പോലുമില്ല. അങ്ങനെ ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തെ എനിക്ക് വേണ്ടി ഉയർത്തിക്കാണിക്കപ്പെട്ടു. ഞാൻ ചോദിച്ചു: "ആരാണിവർ? എന്റെ സമൂഹമാണോ?" അപ്പോൾ പറയപ്പെട്ടു: "അല്ല! ഇത് മുസ(അ)യും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമുദായവുമാണ്." ²

റോമൻ ചക്രവർത്തിയായിരുന്ന ഹിർഖലിന്റെ സംഭവം നോക്കൂ! നമ്മുടെ പ്രവാചകൻ മുഹമ്മദ് നബി ﷺയുടെ പ്രവാചകത്വത്തെ കുറിച്ചും, അവിടുന്ന് പറയുന്നത് സത്യമാണെന്നും അറിഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ തന്റെ ജനതയുടെ വിശ്വാസം പരിശോധിക്കാൻ തുനിഞ്ഞു. അതിനായി റോമിലെ നേതാക്കന്മാരെ തന്റെ കൂടാരത്തിലേക്ക് വിളിച്ചു വരുത്തുകയും, അവർ പ്രവേശിച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതിന്റെ കവാടങ്ങൾ അടക്കാൻ കൽപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ശേഷം അയാൾ ചോദിച്ചു: "ഹേ റോമക്കാരേ! നിങ്ങളുടെ അധികാരം നിലനിൽക്കുകയും, വിജയവും സന്മാർഗവും നിങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നതിന് വേണ്ടി ഈ പ്രവാചകനിൽ നിങ്ങൾക്ക് ബയ്അത്ത് ചെയ്തു കൂടരുതോ?"

അപ്പോൾ പേടിച്ചോടുന്ന കഴുതകളെ പോലെ അവരെല്ലാവരും കോട്ടയുടെ കവാടങ്ങളിലേക്ക് വിറളി പിടിച്ചോടി. ആ കവാടങ്ങൾ അടഞ്ഞു കിടക്കുന്നതായി അവർ കണ്ടു. ഇവരുടെ ദയനോട്ടം കണ്ടപ്പോൾ ഹിർഖൽ സത്യവിശ്വാസം സ്വീകരിക്കാമെന്ന തീരുമാനത്തിൽ നിരാശനായി. അയാൾ പറഞ്ഞു : "അവരെ എന്റെ അടുക്കലേക്ക് തിരിച്ചു കൊണ്ടു വരിക." ശേഷം അവരോട് അയാൾ പറഞ്ഞു : "നിങ്ങളുടെ വിശ്വാസത്തിൽ നിങ്ങൾക്കുള്ള കാഠിന്യമാണ് പരിശോധിച്ചറിയുന്നതിന് ഞാനൊരു വർത്തമാനം പറഞ്ഞെന്നുള്ളൂ! അതേതായാലും ഞാനിപ്പോൾ കണ്ടു." ³

ഇബ്നനുൽ ഖയ്യിം(റ) പറയുന്നു : "ഹിർഖൽ സത്യം മനസ്സിലാക്കുകയും, അതിൽ പ്രവേശിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അയാളുടെ സമൂഹം അതിന് അയാളെ സമ്മതിച്ചില്ല. അയാൾക്ക് സ്വന്തം കാര്യത്തിൽ ദയമുണ്ടായി. സത്യം മനസ്സിലായതിന് ശേഷം ഇസ്ലാമിന് പകരം കുഫ്ർ അയാൾ തിരഞ്ഞെടുത്തു." ⁴

സലഹുകളുടെ ഈ വാക്ക് പ്രസിദ്ധമാണ്; " അല്ലാഹു ഖുർആൻ കൊണ്ട് (തിന്മകളിൽ നിന്ന് ജനങ്ങളെ) തടയുന്നതിനെക്കാൾ സുൽത്വാനെ കൊണ്ട് തടയുന്നതാണ്." ⁵

² ബുഖാരി: 5705, മുസ്ലിം: 374.

³ ബുഖാരി: 1/33.

⁴ ഹിദായതുൽ ഹയാറ ഫീ അജ്വിബതിൽ യഹൂദിവന്നസ്വാറ: 18.

ഖാലിദ് ബ്നു ദുറൈക് പറഞ്ഞു : “ഇബ്നു മിഹ്റീസിൽ ⁶ രണ്ട് സ്വഭാവങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സമുദായത്തിൽ വേറൊരാളിലും ഞാൻ കാണാത്ത രണ്ട് കാര്യങ്ങളാണ് അവ.

(ഒന്ന്) തനിക്ക് സത്യം മനസ്സിലായതിന് ശേഷം പിന്നീട് മിണ്ടാതിരിക്കുക എന്നതിൽ നിന്ന് ജനങ്ങളിലെല്ലാവരെയും അദ്ദേഹം അകലം പാലിച്ചു. ആരെല്ലാം ദേഷ്യം പിടിച്ചാലും, ആർക്കെല്ലാം തൃപ്തികരമായാലും വേണ്ടില്ല; തനിക്ക് വ്യക്തമായ സത്യം അദ്ദേഹം തുറന്നു പറഞ്ഞു. (രണ്ട്) തന്റെ അടുക്കലുള്ള ഏറ്റവും നല്ല കാര്യം (സ്വഭാവം, ഇബ്ബാദത്തുകൾ പോലുള്ളവ) മറച്ചു വെക്കുന്നതിൽ ജനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ പരിശ്രമിച്ചിരുന്നത് അദ്ദേഹമായിരുന്നു.” ⁷

ഇബ്നും ഖയിം(റ) പറഞ്ഞു : “സത്യത്തിലേക്കെത്തുക എന്നതാണ് (നമ്മുടെ) ലക്ഷ്യം; അത് കണ്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ അതിന് പുറമെയുള്ളതെല്ലാം കാൽക്കീഴിലിട്ടേക്കുക.” ⁸

ഇബ്നു തൈമിയ്യ(റ) പറഞ്ഞു : “ജനങ്ങളിൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷവും ബലപ്രയോഗത്തിലൂടെയല്ലാതെ സത്യത്തിന് കീഴൊതുങ്ങുകയില്ല.” ⁹

ജനങ്ങളിൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷം പേരും നിർബന്ധിതാവസ്ഥയിലല്ലാതെ സത്യം സ്വീകരിക്കില്ലെന്നത് കൊണ്ടാണ് ജനങ്ങൾക്കും സത്യത്തിനുമിടയിൽ തടസ്സമായി നിൽക്കുന്ന കുഹ്റീന്റെ (സത്യനിഷേധത്തിന്റെ) നേതാക്കന്മാരെ വധിക്കാൻ ഇസ്‌ലാം കൽപ്പിച്ചത്. സത്യം സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് തടസ്സം നിൽക്കുന്നത് പോകട്ടെ; അത് പരിശോധിക്കാൻ തടസ്സമുണ്ടാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ അവരെ കീഴടക്കാനാണ് (ഇസ്‌ലാമിക ഭരണാധികാരികളോട്) മതം കൽപ്പിക്കുന്നത്.

ശൈഖുൽ ഇസ്‌ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ(റ) പറഞ്ഞു : “മുസ്‌ലിംകൾ തങ്ങളുടെ ശത്രുക്കളെ കീഴടക്കുന്നത് അവർ ഇസ്‌ലാമിന്റെ നന്മകൾ ദർശിക്കുന്നതിന് കാരണമാകും. വിശ്വാസത്തിന് (നന്മകൾ) പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിലും, (തിന്മകൾ) ഒഴിവാക്കിപ്പിക്കുന്നതിലും വലിയ സ്വാധീനമുള്ളത് പോലെ തന്നെ ഭയത്തിനും സ്നേഹത്തിനും സത്യവിശ്വാസം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിൽ വലിയ പങ്കുണ്ട്.” ¹⁰

സത്യത്തിലേക്ക് വഴികാട്ടുന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന് അതിനെ സഹായിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു പടവാൾ ആവശ്യമാണ്.

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ﴾

الحديد: ٢٥

⁵ അതായത് ജനങ്ങൾ വുർആനിലെ വിധിവിധികൾ കാരണത്താൽ തിന്മകളിൽ നിന്ന് വിട്ടു നിൽക്കുന്നതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ ചിലപ്പോൾ ഭരണാധികാരിയുടെ ശിക്ഷ ഭയന്ന് കൊണ്ട് വിട്ടു നിന്നേക്കാം.

⁶ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർണ്ണ നാമം ‘അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മിഹ്റീസ് ബ്നു ജുനാദ ബ്നു വഹബ് അൽ-ഖുറഷി’. ഇമാം ദഹബി അദ്ദേഹത്തെ വിശേഷിപ്പിച്ചു: “അൽ-ഇമാം, അൽ-ഫഖീഹ് (പണ്ഡിതൻ), അൽ-ഖുദ്വ (മാതൃകാപുരുഷൻ), അറബ്ബാനി.” (സിയർ: 4/494.)

⁷ താരിഖു അബീ സുർഅ: അദ്ദിമഷ്ഖി: 1/335.

⁸ ബദാഇഉൽ ഫവാഇദ്: 2/668.

⁹ ദർഉത്തആറുദ്: 7/174.

¹⁰ ജാമിഉറസാഇൽ: 1/238.

അല്ലാഹു പറഞ്ഞു : "തീർച്ചയായും നാം നമ്മുടെ ദൂതൻമാരെ വ്യക്തമായ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും കൊണ്ട് അയക്കുകയുണ്ടായി. ജനങ്ങൾ നീതിപൂർവ്വം നിലകൊള്ളുവാൻ വേണ്ടി അവരോടൊപ്പം വേദഗ്രന്ഥവും തുലാസും .¹¹ ഇറക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇരുമ്പും നാം ഇറക്കി കൊടുത്തു. അതിൽ കഠിനമായ ആയോധന ശക്തിയുണ്ട്.¹² " (അൽ-ഹദീദ്:25)

ശൈഖുൽ ഇസ്ലാം ഇബ്നു തൈമിയ്യ(റ) പറഞ്ഞു : "സത്യമതത്തിന്റെ (പ്രചാരണത്തിന്) സന്മാർഗത്തിലേക്ക് വഴികാണിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥവും, അതിനെ സഹായിക്കുന്ന ഒരു പടവായും അനിവാര്യമാണ്."¹³

സത്യം ഒഴിവാക്കുന്നതിന് വേണ്ടി ചിലപ്പോൾ ഒരാൾക്ക് ധാരാളം പീഡനങ്ങളും ദയപ്പെടുത്തലും നേരിടേണ്ടി വന്നേക്കാം. അത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ അല്ലാഹുവിൽ ദരമേൽപ്പിക്കുകയും, ക്ഷമയോടെ പിടിച്ചു നിൽക്കുകയുമാണ് വേണ്ടത്.

ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം(റ) പറഞ്ഞു : "(ജീവിതമാകുന്ന) ഈ യാത്ര താണ്ടാൻ രണ്ട് കാര്യങ്ങളില്ലാതെ ഒരിക്കലും കഴിയില്ല.

ഒന്ന്: ആക്ഷേപകന്റെ ആക്ഷേപത്തെ ദയന്ന് സത്യം സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ പിന്തിനിൽക്കാതിരിക്കുക. കുതിരയുടെ മേലുള്ള സഞ്ചാരം പതുകയായാൽ, യാത്രക്കാരൻ അതിന്റെ മേൽ നിന്ന് താഴെ വീഴുകയും, അവൻ ദുമിയിൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവനാവുകയും ചെയ്തേക്കാം.

രണ്ട്: അല്ലാഹുവിന്റെ മുന്നിൽ സ്വന്തത്തെ നിസ്സാരമാക്കി കാണുക. അപ്പോൾ തന്നെ എന്തെങ്കിലും ബാധിച്ചേക്കുമോ എന്ന ദയമില്ലാതെ (യാത്രയിൽ) അവന് മുന്നേറാൻ കഴിയും. മനസ്സ് എപ്പോൾ ദയവിഹ്വലമാകുന്നോ, അപ്പോൾ അത് (യാത്രയിൽ) പിന്തിനിൽക്കുകയും, (അയാൾ) ദുമിയിലേക്ക് ഇരുന്നു പോവുകയും ചെയ്യും.

ഈ രണ്ട് കാര്യങ്ങളും നേടിയെടുക്കണമെങ്കിൽ അയാൾക്ക് ക്ഷമ ഉണ്ടായിരിക്കണം. കുറച്ചൊന്ന് ക്ഷമിക്കാൻ തയ്യാറായാൽ ദീതികളെല്ലാം സുഖമുള്ളൊരു കാറ്റായി ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് അവനെ നയിക്കാൻ തുടങ്ങും. എന്നാൽ അവൻ പേടിച്ച് മാറിനിൽക്കുകയാണെങ്കിലോ, ആ ദയം എപ്പോഴും അവന്റെ കൂടെത്തന്നെ നിലകൊള്ളും. ഈ അവസ്ഥ ജീവിതത്തിൽ അനുഭവിച്ചവർക്കേ ഈ പറയുന്നത് മനസ്സിലാകൂ.

അല്ലാഹുവിൽ സത്യസന്ധമായി ആശ്രയമർപ്പിക്കുക.

പരിപൂർണ്ണമായി തന്നെ അവനിൽ ഏൽപ്പിക്കുക.

¹¹ "മുജാഹിദ്, ഖതാദ എന്നിവരുടെ അഭിപ്രായം മീസാൻ എന്നത് കൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് നീതിയാണെന്നാണ്." (ഇബ്നു കമീർ: 8/27)

¹² ഇബ്നു കമീർ(റ) പറഞ്ഞു: "തെളിവുകൾ വ്യക്തമായതിന് ശേഷവും സത്യത്തോട് വിദ്വേഷം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും, അത് സ്വീകരിക്കുന്നതിന് തടസ്സം നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരെ ദയപ്പെടുത്താൻ ഇരുമ്പിനെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് വിവക്ഷ. പ്രവാചകത്വത്തിന് ശേഷം പതിമൂന്ന് വർഷം നബി(സ) മക്കയിൽ കഴിച്ചു കൂട്ടിയപ്പോൾ ഇറങ്ങിയ സുറത്തുകളിലെല്ലാം ഇതു കൊണ്ടാണ് ബഹുദൈവാരാധകരോടുള്ള തർക്കങ്ങളും, തൗഹീദ് കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കുന്ന ധാരാളം തെളിവുകളും മറ്റും കാണുന്നത്. അവർക്ക് മേൽ തെളിവുകൾ സ്ഥാപിതമായി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അല്ലാഹു മദീനയിലേക്ക് പാലായനം ചെയ്യാനും, വാളു കൊണ്ട് എതിർത്തു നിന്നവരോട് യുദ്ധം ചെയ്യുവാനും, ഖുർആനുമോട് എതിരാവുകയും അതിനെ കളവാക്കുകയും അതിനോട് ശത്രുത പുലർത്തുകയും ചെയ്തവരുടെ കഴുത്ത് വെട്ടാനും കൽപ്പിച്ചു." (ഇബ്നു കമീർ: 8/27 - 28.)

¹³ മിൻഹാജുസ്സുന്ന: 1/531.

എല്ലാ രൂപത്തിലും അവനിലേക്ക് യാചിച്ച് മടങ്ങുക.

അവനോട് താഴ്മ കാണിക്കുക.

സത്യസന്ധമായി അവനിൽ ദരമേൽപ്പിക്കുക.

അവനോട് സഹായമർഥിക്കുക.

അവന്റെ മുന്നിൽ ഹൃദയം തുറക്കുക.

തന്നെ നിലനിർത്തുന്നവനും, തന്റെ രക്ഷാധികാരിയും ആയവനിലേക്ക് തന്നെ അർപ്പിക്കുക.

സ്വന്തം അപാകതകളെ കുറ്റപ്പെടുത്തുക.

അവയെല്ലാം അല്ലാഹു അവന്റെ കനിവും ഔദാര്യവും കൊണ്ട് പൊറുത്തു തരണമെന്നും, മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്ന് മറച്ചു പിടിക്കണമെന്നും ആഗ്രഹിക്കുക.

ഇതെല്ലാം ഈ യാത്രയിലെ അവന്റെ വാഹനമാകട്ടെ.

അല്ലാഹു തന്നെ സന്മാർഗത്തിലേക്ക് നയിക്കും എന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കാൻ അർഹതയുള്ളത് ഇവനാണ്. മറ്റുള്ളവർക്ക് കണ്ടെത്താൻ കഴിയാതെ പോയ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ തനിക്ക് അവൻ ഈ പാലയനത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തി നൽകുമെന്നും അവന് പ്രതീക്ഷ വെക്കാം.”¹⁴

¹⁴ അരിസാലത്തുത്തബുകിയു: 69 - 70.